

Designing an Educational Human Resource Development Model with a Good Governance in Iranian Universities of Medical Sciences: A Qualitative Research

Mohammad Hajiloo¹, Nabiollah Mohammadi^{1*}, Homa Doroudi¹, Ali Mansouri²

¹ Department of Management, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran

² Department of Management and Accounting, Zanjan Branch, Zanjan University, Iran

*Corresponding author: Nabiollah Mohammadi, Department of Management, Zanjan Branch, Islamic Azad University, Zanjan, Iran.
Email: nabi_mohammadi@yahoo.com

Article Info

Keywords: Human resource development, Good governance, University of Medical Sciences

Abstract

Introduction: Today, human resource development is one of the most important issues in strategic planning of organizations and human resource efficiency is one of the key tools for organizational success. One of the concepts in order to empower employees is human resource development. Good governance has emerged as the key to the development conundrum. The purpose of this study was to develop an education-based human resource development model based on good governance in medical universities.

Methods: The research is qualitative and the data are collected based on the grounded theory, through review of texts and in-depth and semi-structured interviews with 12 experts in the field of human resources in the Ministry of Health and medical universities by snowball sampling method to theoretical saturation. Data collection and analysis was performed by open, axial and selective coding steps and fuzzy Delphi approach was used in two stages to identify the final indicators.

Results: The model of education-based human resource development based on good governance includes ten factors in six categories: causal factors (accountability-transparency), central category (governance-development capacity building), contextual factors (attitude-identity), intervention factors (Coordination), strategies (consequentialism-effectiveness of roles-tasks) and consequences (socio-cultural development, personal development, educational development) and the relationship between the factors mentioned in the data theory diagram of the foundation was presented.

Conclusion: Accountability, transparency, attitude and identity, coordination, consequentialism, effectiveness of roles and tasks in the development of human resources based on good governance leads to socio-cultural development, personal development and educational development.

تدوین الگوی توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حکمرانی خوب در دانشگاه های علوم پزشکی کشور (مطالعه کیفی)

محمد حاجیلو^۱، نبی اله محمدی^{۱*}، هما درودی^۱، علی منصوری^۲

^۱ گروه مدیریت، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران

^۲ گروه مدیریت و حسابداری، واحد زنجان، دانشگاه زنجان، ایران

*نویسنده مسؤل: نبی اله محمدی، گروه مدیریت، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران. ایمیل: nabi_mohammadi@yahoo.com

چکیده

مقدمه: امروزه توسعه منابع انسانی جزء مهمترین مباحث برنامه ریزی راهبردی سازمان ها بوده و کارآمدسازی نیروی انسانی از کلیدی ترین ابزارهای موفقیت سازمانها میباشد. یکی از مفاهیمی که در راستای توانمندسازی کارکنان مطرح میشود، توسعه منابع انسانی است. حاکمیت خوب به عنوان کلید معمای توسعه مطرح گردیده است. هدف از انجام پژوهش تدوین الگوی توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حکمرانی خوب در دانشگاه های علوم پزشکی بود.

روش ها: پژوهش از نوع کیفی بوده و داده ها بر اساس نظریه داده بنیاد از طریق بررسی متون و مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته با ۱۲ نفر از خبرگان حوزه منابع انسانی در وزارت بهداشت و دانشگاه های علوم پزشکی با روش نمونه گیری گلوله برفی تا حد اشباع نظری جمع آوری و تحلیل داده ها با انجام مراحل کدگذاری باز، محوری و انتخابی صورت گرفت و برای شناسایی شاخص های نهایی از رویکرد دلفی فازی در ۲ مرحله استفاده گردید.

یافته ها: مدل توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حکمرانی خوب شامل ده عامل در شش طبقه: عوامل علی (پاسخگویی-شفاف سازی)، مقوله محوری (ظرفیت سازی حکمرانی-توسعه)، عوامل زمینه ای (نگرش-هویت بخشی)، عوامل مداخله گر (هماهنگ سازی)، راهبردها (نتیجه گرایی-اثر بخشی نقش ها-وظایف) و پیامد ها (توسعه فرهنگی-اجتماعی، توسعه فردی، توسعه آموزشی) بود و ارتباط بین عوامل یاد شده در دیگرام نظریه داده بنیاد ارائه گردید.

نتیجه گیری: پاسخگویی، شفافیت، نگرش و هویت بخشی، هماهنگ سازی، نتیجه گرایی، اثر بخشی نقش ها و وظایف در مسیر توسعه منابع انسانی مبتنی بر حکمرانی خوب منجر به توسعه فرهنگی-اجتماعی، توسعه فردی و توسعه آموزشی میگردد.

واژگان کلیدی: مدیریت، ارزش های سازمانی، آموزش و پرورش

آموزش و نیل به منابع مورد نیاز برای استانداردهای زندگی است، لذا حکمرانی خوب می‌تواند موانع موجود جهت رسیدن به این اهداف را از میان بردارد(۱۴).

ارتباط بین حکمرانی خوب و توسعه را می‌توان از سه منظر مورد ارزیابی قرار داد. رویکرد اول؛ حکومت دموکراتیک، که بر مشروعیت، مسئولیت پذیری و حقوق بشر دلالت میکند. رویکرد دوم؛ حکمرانی مؤثر که بیشتر به توانایی اداره کردن مربوط می‌شود تا شکل حکومت کردن. رویکرد سوم؛ عملکرد هماهنگ که منجر به نظم در اقدامات و تعاملات میان دولت و دیگر بازیگران، می‌شود(۱۵). حاکمیت خوب مفهومی است که به عنوان کلید معمای توسعه مطرح گردید، با توجه به اهمیت بهداشت و درمان در جامعه، سرمایه گذاری دولت در این زمینه، به عنوان یکی از وظایف اصلی دولت شناخته شده، از این رو بررسی کیفیت کار دولت ها در بخش بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد(۱۶).

طی سالهای اخیر پژوهش هایی در رابطه با توسعه منابع انسانی و حکمرانی خوب انجام شده است. به عنوان نمونه دلگشایی و همکاران در مطالعه ای به "ارائه الگوی توسعه منابع انسانی در بخش بهداشت و درمان ایران" پرداخته، یافته ها نشان داد در بخش بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، توسعه منابع انسانی جزو الزامات باید قرار گیرد و به ویژه زیر نظر بالاترین رده سازمانی با تعهد راهبردی مورد حمایت قرار گیرد. در الگوی پیشنهادی، بیشترین تأثیر را مؤلفه منابع انسانی دارد(۱۷). محمودی و آرش پور در "مطالعه ای با عنوان حکمرانی خوب، سازوکار ایجاد توانمندی در تحقق توسعه" بیان نمودند که شاخص های حکمرانی خوب با توسعه در ابعاد مختلف، ارتباط مثبت و معناداری دارد. و این شاخص ها را می‌توان به عنوان معیاری برای سنجش میزان توسعه دانست بنابراین ارتباط مؤثر این شاخص ها با مفاهیم توسعه امری انکار ناپذیر است(۱۸). خلخالی و همکاران، در پژوهشی به مفهوم سازی حکمرانی خوب در آموزش و پرورش عمومی ایران با رویکرد پدیدارشناسی پرداختند. نتایج نشان داد تحقق حکمرانی خوب در نظام آموزش عمومی کشور در قالب سازه های شش گانه نتیجه‌گرایی، اثربخشی نقشها و وظائف، ارتقای ارزشها، شفاف سازی، ظرفیت سازی و پاسخگویی قابل مفهوم سازی است(۱۹). کاظمی و همکاران در مطالعه ای به "بررسی رابطه علی بین توسعه انسانی و حکمرانی خوب" پرداخته، که نتایج نشان داد که در بلند مدت بین حکمرانی خوب و توسعه انسانی رابطه علی دوطرفه وجود دارد، ولی در کوتاه مدت این رابطه یکطرفه و از سوی توسعه انسانی به حکمرانی خوب می‌باشد(۲۰). پور حسن و همکاران در مطالعه به ارئه الگویی برای امکان سنجی و استقرار اثر بخش حکمرانی خوب در آموزش عالی پرداخته، یافته ها نشان داد مدیریت روند تغییرات در حوزه

با توجه به سیر تکوینی و جایگاه مدیریت منابع انسانی در جهان امروز، فلسفه مدیریت منابع انسانی کاملاً روشن می‌گردد که اولاً بایستی هماهنگی‌های لازم بین سازمان و منابع انسانی در جهت پذیرش اهداف مشترک سازمانی ایجاد گردد و دوماً نیل به اهداف سازمانی و منابع انسانی را تضمین کند(۱). منابع انسانی مهمترین سرمایه و مزیت رقابتی هر سازمان بوده و توسعه منابع انسانی از محوری ترین فرآیندها در مدیریت منابع انسانی است(۲). توسعه منابع انسانی جنبه های مختلف توانمندسازی و تفویض اختیار کارکنان در سازمان را در بر میگیرد. امروزه این حوزه دستخوش تغییر و تحولات اساسی شده است و بر خودشکوفایی و نمایش استعداد های بالقوه کارکنان تمرکز دارد(۳). توسعه منابع انسانی، یادگیری و توسعه را برای شناسایی، ارزیابی و کمک به توسعه شایستگی های کلیدی بکار میگیرد و شخص را قادر می سازد تا شغل فعلی و آتی خود را با برنامه ریزی شخصی از طریق آموزش به سرانجام رساند(۴). در دنیای متحول و متغیر کنونی افزایش دانش و بهبود مهارت های فردی و سازمانی کارکنان اجتناب ناپذیر است و سازمان هایی که در زمینه بالا بردن دانش و مهارت کارکنان خود برنامه ریزی نکنند با دشواری مواجه خواهند شد(۵). امروزه با توسعه مفهوم آموزش، علاوه بر آشنایی با مهارت ها و فنون، نظام تفکری فرد نیز مورد توجه قرار میگیرد و واژه توسعه را بجای آموزش مورد تاکید قرار می‌دهند(۶). سیر تحول پارادایم های توسعه دهندگی منابع انسانی با رویکرد آموزش محور شامل آموزش ساختاریافته، آموزش های ارتقا دهنده مهارت، آموزش های ارتقا دهنده منابع انسانی و توسعه مسیر شغلی و مدیریت استعداد می‌باشد(۷).

در ادبیات مدیریت، حکمرانی خوب اشاره به نقش مشترک و تعریف شده سه بخش دولتی، خصوصی و جامعه مدنی در اداره جامعه دارد(۸). حکمرانی خوب، در اتخاذ سیاست های پیش بینی شده، آشکار و صریح دولت، بروکراسی شفاف، پاسخگویی شفاف دستگاه های اجرایی در قبال فعالیت های خود، مشارکت فعال مردم در امور اجتماعی-سیاسی و نیز برابری همه افراد در برابر قانون، تبلور مییابد(۹). امروزه در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، حکمرانی خوب را به عنوان تنها راه چاره توسعه و پیشرفت خود دانسته و هر روز که میگذرد اهمیت آن بیشتر می‌شود(۱۰). اصول حکمرانی خوب که توسط بانک جهانی و سازمان ملل متحد شناسایی شده عبارتند از: پاسخگویی، مشارکت، استقلال، مشروعیت، شایستگی، مسئولیت پذیری و حاکمیت قانون(۱۱). در عمل، حکمرانی خوب چهار اصل دارد که عبارتند از: شفافیت؛ پاسخگویی؛ مسئولیت؛ ارتقاء(۱۲). حکمرانی خوب یکی از ویژگی های برجسته بنیادی برای موفقیت توسعه در یک کشور است(۱۳). با توجه به اینکه اغلب بحران های جوامع بشری شامل طیف گسترده ای انتخابها به منظور دستیابی به بهداشت و

آموزش بر اساس تغییرات محیط، دارا بودن نیروی انسانی متخصص و از میان برداشتن موانع دسترسی به آموزش در بین ابعاد حکمرانی خوب دارای بیشترین ظریب اهمیت هستند (۲۱). سامتی و همکاران در مطالعه ای با عنوان تحلیل تأثیر حکمرانی خوب بر شاخص توسعه انسانی به بررسی اثر شاخص های حکمرانی خوب بر شاخص توسعه انسانی پرداخته که نتایج نشان داد کیفیت حکمرانی خوب اثر مثبت و به لحاظ آماری کاملاً معنادار بر شاخص توسعه انسانی دارد (۲۲). صادقیان و همکاران به "طراحی مدل توانمندسازی سازمانی بر مبنای حکمرانی خوب" با رویکرد کیفی پرداخته، طبق یافته های به دست آمده ۱۰ بعد توانمندسازی بر مبنای حکمرانی خوب "مشارکت، حاکمیت قانون و ارزشها، توسعه و آموزش، شفافیت، مسئولیت پذیری و پاسخگویی، کنترل، سرمایه اجتماعی و ارتباطات، رهبری، هدف روشن و نتیجه گرایی و عدالت با مجموع ۲۵ مؤلفه" شناسایی شد. از آنجا که منابع انسانی شاخصی مناسب در برتری یک سازمان نسبت به سازمانهای دیگر بود، تجهیز و آماده سازی منابع مزبور برای مواجهه با تغییرات، از اهمیت ویژه برخوردار بوده و کلیه سازمانها با هر نوع مأموریتی باید بیشترین سرمایه، وقت و برنامه را به پرورش انسانها در ابعاد مختلف اختصاص دهند (۲۳). رودرا و سانپال در مطالعه ای با عنوان حکمرانی خوب و توسعه انسانی در ایالت‌های هندوستان، اثر حکمرانی خوب بر توسعه انسانی را طی دو دهه اخیر مورد بررسی قرار داده اند نتایج نشان داد که بهبود شاخص های حکمرانی خوب اثرات مستقیمی بر توسعه انسانی دارد (۲۴). لویز و همکاران به بررسی مدیریت منابع انسانی به عنوان عامل تعیین کننده در یادگیری سازمانی پرداختند. نتایج نشان داد که استخدام انتخابی، آموزش راهبردی و مشارکت کارمندان در تصمیم گیری به صورت مثبتی بر یادگیری سازمانی تاثیر گذاشته است که بایستی به صورت مداوم یادگیری سازمانی کارکنان مورد ارزیابی قرار گیرد (۲۵). در پژوهشی با عنوان حکمرانی خوب، گریندل عنوان کرده که حکمرانی خوب در طی دو دهه گذشته با توجه به تحقیق ها و توجهی که بدان شده باز مفهومی مبهم می باشد که سبب برانگیختن تفکر در مورد نقش حکمرانی در روند توسعه شده است. علاوه بر محبوبیت تأثیر حکمرانی خوب، مسئله مهمتر اینست که حکمرانی خوب چگونه به تغییر برای بهتر شدن کمک می کند. درک راههایی که به بهبود حکمرانی می انجامد باید یک تمرکز مهم برای محققان و متخصصانی باشد که نگران نقش حکومت در توسعه، و حامی اصلاحات می باشند (۲۶). نتایج بررسی ژانگ و لی نشان دهنده اثر مثبت عملکرد بالای مدیریت منابع انسانی بر عملکرد سازمان بود (۲۷).

تقریباً تمامی سازمان های ایرانی فاقد رویکرد سازماندهی شده برای سیستم های منابع انسانی خود هستند. دلیل عدم بذل توجه کافی به این حوزه از سوی بسیاری از سازمان ها آن است که

منابع انسانی آن ها به عنوان یک هزینه عملیاتی تلقی می شود و نه به عنوان پایگاه سود یا سرمایه گذاری مهم. این در حالی است که اگر استراتژی مناسبی برای توسعه منابع انسانی، طراحی سیستم ها، آموزش، ارتقاء و توسعه شغلی کارکنان وجود داشته باشد، در دراز مدت باعث کسب سودی بهینه و پایدار می گردد (۲۸). مطرح شدن پارادایم حکمرانی و تجربه ناکارآمد بودن مدل های بخش صنعت در بخش سلامت و آموزش، توجه صاحب نظران را به استفاده از مدل های حکمرانی در این سازمان ها جلب نمود (۲۹).

علیرغم اجرای پراکنده برخی از الگو های مدیریتی در برخی واحدهای بخش سلامت از جمله اجرای الگوی حاکمیت بالینی و الگوی اعتبار بخشی در مراکز آموزشی درمانی و استقرار مدل تعالی منابع انسانی در برخی از دانشگاه های علوم پزشکی و مقایسه الگوهای فوق با الگوی حاکمیت خوب به نظر می رسد این امکان وجود دارد که رویکرد الگوی حاکمیت خوب را در توسعه منابع انسانی به صورت همه گیر به تمامی دانشگاه های علوم پزشکی کشور تعمیم داد. شناسایی و تبیین چنین الگویی در دانشگاه های علوم پزشکی که از جمله سازمانهای تخصصی مهم و تأثیر گذار بر اقتصاد و توسعه کشور است، می تواند ضرورت انجام این تحقیق را نمایان سازد. لذا تخصص و مهارت و توسعه نیروی انسانی در بخش بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای دستیابی به اهداف توسعه ملی ضروری و بهره گیری از نظام توسعه منابع انسانی را به یک امر حیاتی و ضروری بدل می سازد. لذا هدف اصلی محقق یافتن الگوی مناسب توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر رویکرد حکمرانی خوب در دانشگاه های علوم پزشکی می باشد.

روش ها

این پژوهش بر حسب هدف بنیادی بوده و با رویکرد کیفی طی دوره ۱ ساله در سال ۱۳۹۹/۹۸ انجام شد. طبق نظریه داده بنیاد بر اساس مطالعات اسنادی و مصاحبه با خبرگان، ابعاد و مولفه ها و شاخص های الگوی توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حکمرانی خوب شناسایی و مدل پژوهش طراحی گردید. نظریه داده بنیاد، در زمینه هایی بهره گیری می شود که پژوهش های اندکی صورت پذیرفته و نظریه چارچوب داری در دست نباشد (۳۰). جامعه آماری این پژوهش ۱۲ خبره اجرایی و دانشگاهی فعال در دانشگاه های علوم پزشکی و وزارت بهداشت بودند که به روش گلوله برفی انتخاب گردیدند (جدول شماره ۱).

مصاحبه عمیق و نیمه ساختار یافته با خبرگان در قالب پنج سؤال باز، بر اساس نظریه داده بنیاد تا حد اشباع نظری انجام و تحلیل داده ها با انجام مراحل کدگذاری باز، محوری و انتخابی صورت گرفت در مرحله کدگذاری باز، از ۱۲ مصاحبه انجام شده کدهای اولیه استخراج و سپس در مرحله کدگذاری محوری

رعایت اصول روش شناسی، مشخص کردن هدف تحقیق مناسب، خودآگاهی، آموزش و مطالعه مداوم در مورد تحقیقات کیفی، بازتاب پذیری و مشارکت جویی در طول تحقیق استفاده شد (۳۱). بمنظور سنجش روایی و پایایی ابزار پژوهش، میزان همبستگی دیدگاه خبرگان با محاسبه ضریب هولستی در سطح تحلیل شاخص، ۰/۸۸۲ و ضریب پی اسکات ۰/۷۶۴ به دست آمد؛ که مقدار مطلوبی می باشد.

براساس ادبیات پژوهش (الگوها، نظریه ها و اسناد بالادستی) در مجموع ۶۷ کد ثانویه، در ۱۰ مضمون سازمان دهنده (مقولات اصلی گراند تئوری) در ۶ طبقه استخراج گردید. در این پژوهش برای غربال شاخص ها و شناسایی شاخص های نهایی از رویکرد دلفی فازی با شیوه اعداد فازی مثلثی و طیف فازی ۷ درجه در دو مرحله استفاده گردید. برای حصول اطمینان از کیفیت و اعتبار مطالعه از راهبردهای پیشنهادی اشتراوس و کوربین شامل:

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک

ویژگیهای دموگرافیک	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۸۳٪
	زن	۱۷٪
سن	کمتر از ۳۵ سال	۱۶٪
	۳۵ تا ۴۵ سال	۴۲٪
	بالای ۴۵ سال	۴۲٪
تحصیلات	کارشناسی	-
	کارشناسی ارشد	۵۰٪
	دکتری	۵۰٪
سابقه کاری	۵ تا ۱۵ سال	۴۲٪
	بالای ۱۵ سال	۵۸٪
	کل	۱۰۰٪

نتایج

اضافه گردیدند. در مرحله دوم دلفی، تحلیل دلفی فازی برای شاخص های باقی مانده ادامه پیدا کرد. در این مرحله ۶۰ شاخص براساس دیدگاه ۱۲ خبره مورد ارزیابی قرار گرفتند. در دور دوم هیچ سوالی حذف نگردید که این خود نشانه ای برای پایان فرایند دلفی بود. بدین ترتیب ۶۰ شاخص در قالب ۶ مقوله اصلی (مضمون سازمان دهنده)، ۱۰ مضمون پایه به عنوان ابعاد و مولفه ها و شاخص های مدل شناسایی و تایید گردید.

با اجماع نظر خبرگان و بررسی ادبیات تحقیق متغیرهای شناسایی شده در قالب مدل نهایی پژوهش ارائه گردید (شکل ۱):

در مرحله کدگذاری باز، از مصاحبه های انجام شده کدهای اولیه استخراج و سپس در مرحله کدگذاری محوری براساس ادبیات پژوهش در مجموع ۶۷ کد ثانویه، در ۱۰ مضمون سازمان دهنده در ۶ طبقه استخراج گردید. مولفه ها و شاخص های توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حاکمیت خوب در دانشگاه های علوم پزشکی کشور به شرح جدول شماره ۲ می باشد.

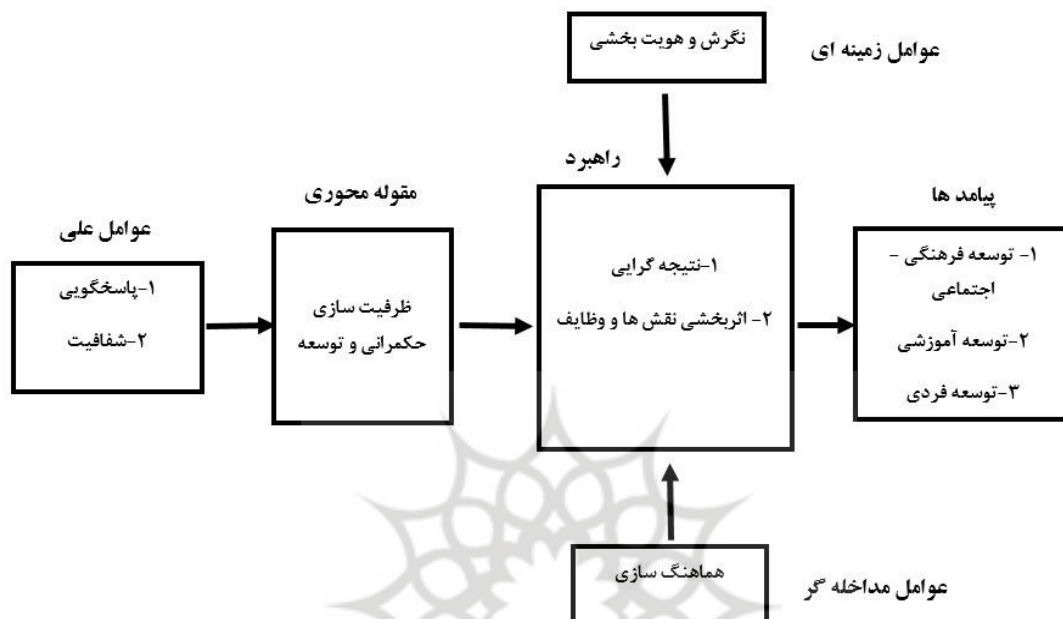
در مرحله اول دلفی، ۶۷ شاخص مورد استخراج از تحقیق حاصله توسط ۱۲ خبره مورد بررسی و در نهایت با اجماع نظر خبرگان دو شاخص با هم ادغام و ۱۲ شاخص حذف و ۶ شاخص

جدول ۲. مولفه ها و شاخص های توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حاکمیت خوب

کدهای محوری (کدهای مفهومی)	کدهای باز (کدهای ثانویه)
نگرش و هویت بخشی	تاکید سازمان بر جامعه پذیری کارکنان
	رویت پذیری ارزشهای سازمانی برای افراد درون سازمان و بیرون سازمان
	تلاش سازمان برای انتقال مفاهیم و ارزشهای سازمانی
	برنامه مشخص سازمانی جهت جانشین پذیری
	تقویت هویت فردی کارکنان
	اهمیت حضور در سازمان برای کارکنان
	منطقی بودن اعمال و رفتار کارکنان سازمان
	نگرش مثبت کارکنان به تحولات سازمانی
	وجود نگرشهای عمیق و اصولی کارکنان
	وجود ارتباط معنادار و تضمین شده بین بخشهای مختلف سازمانی
هماهنگ سازی	حضور فعال کارکنان در فعالیت های یادگیری و عملکردی سازمان
	ایجاد و توسعه فعالیتهای کاری شبکه های یادگیری به منظور تحقق یادگیری مداوم

فرهیم شدن امکانات لازم جهت ارائه آموزشهای چندگانه برای توسعه افراد در راستای انجام وظایف خارج از قلمرو محدود شغلی شان	
برگزاری جلسات وحدت رویه جهت برای هماهنگی منابع انسانی طراحی و اجرای فعالیتهای و کارگاههای تیمی جهت هماهنگ سازی کارکنان	
تسریع و توسعه مسیرهای ارتباطی در سازمان ترغیب کارکنان به شرکت در انجمن های تخصصی تشویق کارکنان به تشکیل تیمها و گروههای کاری تشویق کارهای تیمی در بین کارکنان	توسعه فرهنگی-اجتماعی
ترغیب کارکنان به همکاری با یکدیگر در بخش های مختلف کاری طراحی آموزش های ضمن خدمت بر اساس نیازهای حرفه ای و تخصصی کارکنان طراحی آموزش های ضمن خدمت بر اساس علائق و سلائق کارکنان تناسب آموزش های برگزار شده در راستای دانش شغلی کارکنان برگزاری مداوم آموزش های ضمن خدمت کارکنان برگزاری آموزش های مستمر و مداوم برای کارکنان بکارگیری روش های متنوع آموزشی برای یادگیری کارکنان استفاده از امکانات و تجهیزات مختلف در برگزاری دوره های آموزشی بهره مندی از اساتید و خبرگان حوزه منابع انسانی مدیریت سازمان ارایه بیانیه واضح نسبت به مقاصد سازمان توسط مدیریت سازمان سنجش صحیح کیفیت خدمات	توسعه آموزشی
بازبینی موثر و قاعده مند کیفیت خدمات با رویکرد داشتن اطلاعات وجود شرایطی بمنظور ارایه نظرات و پیشنهادات کاربران و افراد غیر کاربر در رابطه با کیفیت خدمات بهره مندی از اطلاعات بدست آمده در رابطه با کیفیت خدمات در فرایندهای برنامه ریزی و تصمیم گیری شفاف سازی سازمان برای کلیه اعضای موثر بر امر تصمیم گیری و داشتن شرایط برابری در تصمیم گیریها ارایه بیانیه واضحی از نقشها و مسؤولیت های مربوط به مدیران اجرایی و غیر اجرایی تفکیک نقشهای رئیس و مدیر اجرایی از یکدیگر اخذ تصمیمات سازمانی در جهت اهداف و مقاصد سازمان با لحاظ نمودن منافع گروهی و سازمان های ذینفع بکارگیری موثر نقطه نظرات مردم و کاربران خدمات اجرای درست استراتژی های سازمانی آگاهی سازمان در خصوص میزان تغییراتی در جهت تضمین موفقیت مشخص بودن موضع مدیریت سازمان و کارمندان در قبال انجام وظایف پاسخگویی سازمان در قبال ذینفعان خود خط مشی واضح و روشن سازمان در راستای پاسخگویی به کاربران خدمات و تکریم ارباب رجوع ارتباط های متفاوت و موثر در دسترس بودن اهداف، طرحها، قراردادهای مالی و به طور کلی اطلاعات و خروجی های سازمان اتخاذ رویکردی واضح جهت دخیل شدن کارکنان در امر تصمیم گیری طراحی سیستمی موثر جهت احقاق حقوق کارمندان سازمان تشخیص مهارت های لازم مدیران منتصب برای وظائفشان الزام به توسعه مهارت های لازم در امر تصمیم گیری توسط سازمان تشکیل کمیته ای جهت شناسایی و جذب افراد مورد نیاز بمنظور حصول اهداف سازمانی ایجاد موقعیت هایی در جهت توسعه مهارت های بیشتر و به روز کردن دانش کارکنان و مدیران شناسایی هر گونه نیازهای آموزشی و توسعه ای برخورداری کارکنان از تجربه متناسب و مرتبط در زمینه کاری برخورداری کارکنان از استعداد و مهارت در زمینه شغل محوله تسلط کافی کارکنان در مهارتهای مورد نیاز شغل اطمینان کارکنان به قابلیت های خود برای انجام دادن موفقیت آمیز کارها وجود توانایی های لازم برای انجام دادن کار وجود قدرت و توانمندی ذهنی و دانش و معلومات پایه در شغل رسیدن به اهدافی که فرد و سازمان برای کارکنان در نظر گرفته است. توانایی یافتن روش های متفاوت برای رسیدن به اهداف فردی و سازمانی ایجاد توانایی یادگیری به طور مستقل	نتیجه گرایی
	اثربخشی نقشها و وظایف
	پاسخگویی
	ظرفیت سازی حکمرانی و توسعه
	توسعه فردی

توانایی پیروی و عملی کردن روشی که کارکنان بصورت ذهنی در مورد آن فکر کرده اند	
تدوین بیانیه ای رسمی توسط سازمان در جهت تشریح انواع تصمیماتی که از سوی مدیر اجرایی و کارگزاران اتخاذ شده، برای کاربران و همچنین ذینفعان سازمان	
در اختیار قرار دادن اطلاعات مناسب برای مدیران همراه با تجزیه و تحلیلی قوی، شفاف و جزئیات کامل	شفاف سازی
اطمینان از ارایه اطلاعات شفاف از مباحث فنی و اجرایی به موقع	
فراهم آوردن اطلاعات و مشاوره های خوب از منابع مختلف اطلاعاتی سازمان همراه با میل و رغبت	
ایجاد توانایی در مدیرسازمان بمنظور تشخیص صحت اطلاعات مورد نیاز خود	

شکل ۱. الگوی توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حکمرانی خوب

بحث

پزشکی توجه به مشخص بودن موضع مدیریت سازمان و کارمندان در قبال انجام وظایف، پاسخگویی سازمان در قبال ذی نفعان خود، خط مشی واضح و روشن سازمان در راستای پاسخگویی به کاربران خدمات و تکریم ارباب رجوع، ارتباط های متفاوت و موثر، در دسترس بودن اهداف، طرحها و به طور کلی اطلاعات و خروجی های سازمان، اتخاذ رویکردی واضح جهت دخیل شدن کارکنان در امر تصمیم گیری بسیار حایز اهمیت می باشد.

مولفه (۲) "شفافیت" به معنی جریان آزاد اطلاعات و قابلیت دسترسی سهل و آسان به آن برای همه است. در این راستا در رابطه با مولفه شفافیت در حکمرانی خوب در دانشگاه های علوم پزشکی توجه به تدوین بیانیه ای رسمی توسط سازمان در جهت تشریح انواع تصمیماتی که از سوی مدیر اجرایی و کارگزاران اتخاذ شده برای کاربران و همچنین ذینفعان سازمان، در اختیار قرار دادن اطلاعات مناسب برای مدیران همراه با تجزیه و تحلیلی قوی شفاف و جزئیات کامل، اطمینان از ارایه اطلاعات شفاف از مباحث فنی و اجرایی به موقع، فراهم آوردن اطلاعات و مشاوره های خوب از منابع مختلف اطلاعاتی سازمان همراه با میل و رغبت و ایجاد توانایی در مدیرسازمان بمنظور تشخیص صحت اطلاعات مورد نیاز خود از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

در این پژوهش عوامل موثر بر مدل توسعه منابع انسانی مبتنی بر حکمرانی خوب در شش طبقه "شرایط علی"، "پدیده محوری"، "عوامل زمینه ای"، "عوامل مداخله گر"، "راهبردها" و "پیامدها" بعنوان عوامل تشکیل دهنده مدل دسته بندی شدند که هر کدام از آن طبقات به ۲ بعد "پاسخگویی و شفاف سازی" برای طبقه شرایط علی، ۱ بعد "ظرفیت سازی حکمرانی و توسعه" برای طبقه پدیده محوری، ۱ بعد "نگرش و هویت بخشی" برای طبقه عامل زمینه ای، ۱ بعد "همهانگ سازی" برای طبقه عوامل مداخله گر، ۲ بعد "نتیجه گرایی، اثربخشی نقش ها و وظایف" برای طبقه راهبردها و در نهایت ۳ بعد "توسعه فرهنگی - اجتماعی، توسعه فردی، توسعه آموزشی" برای طبقه پیامدها دسته بندی می شوند. در ادامه در خصوص هر کدام از طبقات و ابعاد ذکر شده به بحث و بررسی پرداخته و برای تبیین مدل توسعه منابع انسانی مبتنی بر حکمرانی خوب پیشنهادهایی ارایه می دهیم.

شرایط علی: مولفه (۱) "پاسخگویی" شرط اصلی حکمرانی خوب است، به طور کلی یک سازمان یا مؤسسه به کسانی پاسخگو خواهد بود که از تصمیمات یا اقدامات آن متأثر می شوند. در رابطه با مولفه پاسخگویی در حکمرانی خوب در دانشگاه های علوم

مقاله محوری: "ظرفیت سازی حکمرانی و توسعه" زیر بنای توسعه منابع انسانی توانمند سازی نیروی انسانی می باشد که این مهم در سایه آموزش و یادگیری میسر می گردد در این راستا در دانشگاه های علوم پزشکی توجه به تشخیص مهارت های لازم مدیران متصب برای وظائفشان، الزام به توسعه مهارت های لازم در امر تصمیم گیری توسط سازمان، ایجاد موقعیت هایی در جهت توسعه مهارت های بیشتر و به روز کردن دانش کارکنان و مدیران و در نهایت شناسایی هر گونه نیازهای آموزشی و توسعه ای دارای اهمیت خاص است.

عوامل زمینه ای: "نگرش و هویت بخشی" به اقداماتی اشاره دارد که کمک می کند تا نظام ها حس مشترک بی نظیر بودن با فرهنگ مشترک را حفظ کنند. در این راستا در دانشگاه های علوم پزشکی توجه به تاکید سازمان بر جامعه پذیری کارکنان، رویت پذیری ارزشهای سازمانی برای افراد درون سازمان و بیرون سازمان، تلاش سازمان برای انتقال مفاهیم و ارزشهای سازمانی، برنامه مشخص سازمانی جهت جانشین پذیری، تقویت هویت فردی کارکنان، اهمیت حضور در سازمان برای کارکنان، منطقی بودن اعمال و رفتار کارکنان سازمان، نگرش مثبت کارکنان به تحولات سازمانی و وجود نگرشهای عمیق و اصولی کارکنان از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد.

عوامل مداخله گر: "همانگ سازی" اصولا به مکانیسم هایی اشاره دارد که موجب پیوستگی میان اجزاء نظام می گردد. این بعد تلاش می کند تا افراد، فرآیندها و رویه ها را به عنوان اجزای نظام در کنار هم نگه دارند. در این راستا در دانشگاه های علوم پزشکی توجه به وجود ارتباط معنادار و تضمین شده بین بخشهای مختلف سازمانی، حضور فعال کارکنان در فعالیت های یادگیری و عملکردی سازمان، ایجاد و توسعه فعالیتهای کاری شبکه های یادگیری به منظور تحقق یادگیری مداوم، فراهم شدن امکانات لازم جهت ارائه آموزشهای چندگانه برای توسعه افراد در راستای انجام وظایف خارج از قلمرو محدود شغلی شان، برگزاری جلسات وحدت رویه جهت هماهنگی منابع انسانی، طراحی و اجرای فعالیتهای کارگاههای تیمی جهت هماهنگ سازی کارکنان و تسریع و توسعه مسیرهای ارتباطی در سازمان حائز اهمیت می باشد.

راهبردها: مولفه (۱) "نتیجه گرایی" توجه به ارایه بیانیه واضح نسبت به مقاصد سازمان توسط مدیریت سازمان، سنجش صحیح کیفیت خدمات، بازبینی موثر و قاعده مند کیفیت خدمات با رویکرد داشتن اطلاعات، وجود شرایطی بمنظور ارایه نظرات و پیشنهادات کاربران و افراد غیر کاربر در رابطه با کیفیت خدمات و بهره مندی از اطلاعات بدست آمده در رابطه با کیفیت خدمات در فرایندهای برنامه ریزی و تصمیم گیری حائز اهمیت ویژه ای است.

مولفه (۲) "اثربخشی نقش ها و وظایف" توجه به شفاف سازی سازمان برای کلیه اعضای موثر بر امر تصمیم گیری و داشتن

شرایط برابری در تصمیم گیریها، ارایه بیانیه واضحی از نقشها و مسؤولیت های مربوط به مدیران اجرایی و غیر اجرایی، تفکیک نقشهای رئیس و مدیر اجرایی از یکدیگر، اخذ تصمیمات سازمانی در جهت اهداف و مقاصد سازمان با لحاظ نمودن منافع گروهی و سازمان های ذینفع، بکارگیری موثر نقطه نظرات مردم و کاربران خدمات، اجرای درست استراتژی های سازمانی و آگاهی سازمان در خصوص میزان تغییراتی در جهت تضمین موفقیت از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

پیامدها: مولفه (۱) "توسعه فردی" شامل افزایش خودشناسی، افزایش استدلال و گسترش افق جهان بینی فرد در محیط کار می باشد. در این راستا توجه به برخورداری کارکنان از تجربه متناسب و مرتبط در زمینه کاری، برخورداری کارکنان از استعداد و مهارت در زمینه شغل محوله، تسلط کافی کارکنان در مهارتهای مورد نیاز شغل، اطمینان کارکنان به قابلیت های خود برای انجام دادن موفقیت آمیز کارها، وجود توانایی های لازم برای انجام دادن کار، وجود قدرت و توانمندی ذهنی و دانش و معلومات پایه در شغل، توانایی یافتن روش های متفاوت برای رسیدن به اهداف فردی و سازمانی، ایجاد توانایی یادگیری به طور مستقل و توانایی پیروی و عملی کردن روشی که کارکنان بصورت ذهنی در مورد آن فکر کرده اند دارای اهمیت ویژه ای است.

مولفه (۲) "توسعه آموزشی" منظور، رشد فرد در زمینه های آموزشی مختلف و با استفاده از روش های مختلف آموزش و همچنین آموزش های مستمر است. در این راستا در دانشگاه های علوم پزشکی توجه به طراحی آموزش های ضمن خدمت بر اساس نیازهای حرفه ای و تخصصی کارکنان، طراحی آموزش های ضمن خدمت بر اساس علائق و سلاقت کارکنان، تناسب آموزش های برگزار شده در راستای دانش شغلی کارکنان، برگزاری مداوم آموزش های ضمن خدمت کارکنان، برگزاری آموزش های مستمر و مداوم برای کارکنان، بکارگیری روش های متنوع آموزشی برای یادگیری کارکنان، استفاده از امکانات و تجهیزات مختلف در برگزاری دوره های آموزشی و بهره مندی از اساتید و خبرگان حوزه منابع انسانی از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

مولفه (۳) "توسعه فرهنگی-اجتماعی" منظور، رشد فرد در زمینه های فرهنگی و فعالیت های تیمی است. در این راستا در دانشگاه های علوم پزشکی توجه به ترغیب کارکنان به شرکت در انجمن های تخصصی، تشویق کارکنان به تشکیل تیم ها و گروههای کاری، تشویق کارهای تیمی در بین کارکنان و ترغیب کارکنان به همکاری با یکدیگر در بخش های مختلف کاری حائز اهمیت می باشد.

در مطالعه دلگشایی و همکاران (۱۷) الگوی در پیشنهادی بیشترین تاثیر را مولفه منابع انسانی دارد و توسعه منابع انسانی در بخش بهداشت، درمان و آموزش پزشکی زیر نظر بالاترین رده سازمانی با تعهد راهبردی مورد حمایت قرار گیرد که با الگوی

حوزه مورد پژوهش نشان می دهند که بین توسعه منابع انسانی و حکمرانی خوب در بلندمدت رابطه علی معناداری وجود دارد. اما در کوتاه مدت این رابطه یکطرفه از سوی توسعه انسانی به حکمرانی خوب می باشد. پیشنهاد می گردد موانع ساختاری، قانونی، فرهنگی و ذهنی حکمرانی خوب در دانشگاه های علوم پزشکی مورد بررسی قرار گیرد و دامنه تحقیق به جوامع بزرگتر گسترش یافته و از فن داده کاوی برای استخراج قوانین وابستگی بین داده بندی های رتبه ها در کنار استفاده از تحلیل مورد توجه قرار گیرد.

در انجام هر پژوهش مشکلات و تنگناهایی مترتب است. در این پژوهش جهت انجام مصاحبه ها با توجه به شیوع بیماری کرونا و اعمال محدودیت های ناشی از آن، برخی از مصاحبه ها بصورت مجازی برگزار گردید.

نتیجه گیری

مدل توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حکمرانی خوب شامل ده عامل درشش طبقه: عوامل علی (پاسخگویی و شفاف سازی)، مقوله محوری (ظرفیت سازی حکمرانی و توسعه)، عوامل زمینه ای (نگرش و هویت بخشی)، عوامل مداخله گر (هماهنگ سازی)، راهبردها (نتیجه گرایی، اثربخشی نقش ها و وظایف) و پیامدها (توسعه فرهنگی-اجتماعی، توسعه فردی و توسعه آموزشی) بود و ارتباط بین عوامل یاد شده در دیاگرام نظریه داده بنیاد ارائه گردید. پاسخگویی، شفافیت، نگرش و هویت بخشی، هماهنگ سازی، نتیجه گرایی، اثربخشی نقش ها و وظایف در مسیر توسعه منابع انسانی مبتنی بر حکمرانی خوب منجر به توسعه فرهنگی-اجتماعی، توسعه فردی و توسعه آموزشی می گردد. از آنجائی که مؤلفه های موجود در توسعه انسانی همانند آموزش بعد بلندمدت دارند و جزئی از سرمایه انسانی محسوب شده که در بلندمدت آثار جانبی خود را نشان میدهد. لذا حکمرانی خوب در کوتاه مدت قادر نخواهد بود بر آن تأثیر قابل ای ملاحظه داشته باشد. با گذر زمان و بهبود کیفیت در مؤلفه های موجود در توسعه انسانی، میزان تأثیرگذاری معنادار و پرنرنگتر خواهد بود. بنابر این پیامدهای توسعه منابع انسانی آموزش محور مبتنی بر حکمرانی خوب در دانشگاه های علوم پزشکی، توسعه فرهنگی اجتماعی، توسعه فردی و بویژه توسعه آموزشی می باشد. بر اساس مطالعات صورت گرفته و یافته های پژوهش می توان الگوی طراحی شده را جزو الزامات سازمانی قرار داد و بر اساس زیر ساختها و شرایط محیطی، بازنگری نمود. مدیران ارشد وزارت بهداشت و روسای دانشگاه های علوم پزشکی می توانند با برنامه ریزی راهبردی و عملیاتی و ساماندهی فعالیتهای پراکنده مرتبط با موضوع، از اقدامات بخشی اجتناب کرده و با رویکردی منسجم، بستر توسعه منابع انسانی مبتنی بر حکمرانی خوب را فراهم کنند.

پیشنهادی این مطالعه مطابقت دارد. در مطالعه لویز (۲۵) نتایج نشانگر این بودند که آموزش راهبردی و مشارکت کارمندان در تصمیم گیری به صورت مثبتی بر یادگیری سازمانی تأثیر گذاشته است که بایستی به صورت مداوم یادگیری سازمانی کارکنان مورد ارزیابی قرار گیرد. و همچنین نتایج بررسی ژانگ و لی (۲۷) نشان دهنده اثر مثبت عملکرد بالای مدیریت منابع انسانی بر عملکرد سازمان بود که با مطالعه حاضر مطابقت دارد. نتایج مطالعه رودرا و سانیا (۲۴) نشان میدهد که بهبود شاخص های حکمرانی خوب اثرات مستقیمی بر توسعه انسانی دارد که با این مطالعه همخوانی دارد. همچنین در مطالعه خلخالی (۱۹) نتایج نشان داد تحقق حکمرانی خوب در نظام آموزش عمومی کشور در قالب سازه های شش گانه نتیجه گرایی، اثربخشی نقشها و وظائف، ارتقای ارزشها، شفاف سازی، ظرفیت سازی و پاسخگویی قابل مفهوم سازی است که منطبق بر مطالعه حاضر است. در مطالعه کاظمی (۲۰) نتایج نشان داده که در بلندمدت بین حکمرانی خوب و توسعه انسانی رابطه علی دوطرفه وجود دارد، ولی در کوتاه مدت این رابطه یکطرفه و از سوی توسعه انسانی به حکمرانی خوب می باشد. که با عوامل شناسایی شده در این مطالعه مطابقت دارد. مطابق نتایج مطالعات صورت گرفته توسط سامتی (۲۲) کیفیت حکمرانی خوب اثر مثبت و به لحاظ آماری کاملا معنادار بر شاخص توسعه انسانی دارد. همچنین در مطالعه محمودی و آرش پور (۱۸) شاخص های حکمرانی خوب با توسعه در ابعاد مختلف، ارتباط مثبت و معناداری دارد. از این منظر یافته های پژوهش حاضر نیز تأیید کننده تأثیر شاخص های حکمرانی خوب بر توسعه منابع انسانی است. مطالعه گریندل (۲۶) که تأثیر حکمرانی خوب در چگونگی بهبود شرایط و روند توسعه را بیان می کند با مطالعه حاضر همخوانی داشته و شاخص های حکمرانی خوب برای توسعه منابع انسانی آموزش محور را تأیید می کند. منتهی وجه تمایز و نوآوری پژوهش حاضر نقش حکمرانی خوب در توسعه منابع انسانی آموزش محور به تفکیک عوامل شرایطی، راهبردی و پیامدها بود طبق مطالعه پور حسن و همکاران (۲۱) تغییرات محیط، منابع انسانی متخصص و موانع دسترسی به آموزش در بین ابعاد حکمرانی خوب بیشتریت ضریب اهمیت را دارد و در مطالعه صادقیان و همکاران (۲۳) ابعاد توانمندسازی بر مبنای حکمرانی خوب شامل مشارکت، حاکمیت قانون و ارزشها، توسعه و آموزش، شفافیت، مسئولیت پذیری و پاسخگویی و نتیجه گرایی بوده که ابعاد این پژوهش با هر دو مطالعه مطابقت دارد.

همانگونه که مشاهده می شود حکمرانی خوب روایتی نو از مفاهیمی همچون دموکراسی، پاسخگویی، مشارکت و حاکمیت قانون است و در عین حال چارچوبی به دست میدهد که همه این اهداف و ارزشها در یکجا جمع شوند. حکمرانی خوب روایتگر توسعه انسان محور است. بنابراین موضوع حکمرانی خوب با هدف دستیابی به توسعه انسانی پایدار مطرح شده است. نتایج تحقیقات

ملاحظات اخلاقی

مقاله بر گرفته از رساله دکتری مدیریت دولتی گرایش منابع انسانی با کد پایان نامه ۱۳۸۴۸۴۲۸۲۴۰۷۹۴۸۱۸۶۹۷۲ مصوب ۲۶ / ۱ / ۱۳۹۷ دانشگاه آزاد اسلامی است.

تضاد منافع

بین نویسندگان و مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی هیچگونه تعارض منافع وجود ندارد.

سپاسگزاری

از زحمات و همکاری کلیه اساتید و عوامل اجرایی وزارت بهداشت و دانشگاه های پزشکی که ما در مسیر تحقق این پژوهش یاری نمودند کمال امتنان را داریم.

منابع مالی

تامین منابع مالی این مقاله بر عهده هیچ سازمان و نهادی نبوده و با بودجه شخصی نویسنده انجام شده است.

منابع

1. Fletcher L. How can personal development lead to increased engagement? The roles of meaningfulness and perceived line manager relations. . The International Journal of Human Resource Management. 2019;30(7):1203-26.
2. Druker J. Strategy and human resource management. Manage Dec2003; 41: 523 -4.
3. Sparrow PR, C. B. Globalizing human resource management. 2, editor. New York: Routledge, Global HRM2016.
4. Thoreson RW. Human resource development: An examination of perceived training needs of certified rehabilitation counselors. Journal of Applied Rehabilitation Counseling. 2019;24(4): 58-70.
5. Ozola I. The impact of human resource management practices on employee turnover. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2014;156: 223 - 6.
6. Tabatabai SA. Assessing the quality management of the educational process in government organizations. Third Conference on Human Resources Development; Tehran, Industrial Development and Renovation Organization of Iran, Institute of Productivity and Human Resources Studies: https://www.civilica.com/Paper-CHRD03-CHRD03_002.html; 2006.
7. Sparrow PR, Brewster C, Chung C. Globalizing human resource management. 2, editor. New York: Routledge: Global HRM; 2016.
8. Gholipour RA. Good governance and its feasibility in Iran, a series of lectures;. Institute of Higher Education and Research in Planning and Development; 2005.
9. Khalid MA, Alam M-MD, Said J. Empirical assessment of good governance in the public sector of malaysia, interdisciplinary approach to economics and sociology. 2016;9(4):304-289.
10. Lunsford DL. An Output Model for Human Resource Development Analytics. Performance Improvement Quarterly. 2019;32(1):13-35.
11. Yousaf M, Freeha I, Abida I. Exploring the impact of good governance on citizens' trust in Pakistan .Government Information Quarterly. 2016; 33: 200-209.
12. Crowther D, Seifi, S. Modern Organisational Governance: Re-Examining Governance: The Evidence. Developments in Corporate Governance and Responsibility. 2017;12: 3-15.
13. Adams D, Adams K, Ullah S, Ullah F. Globalisation, governance, accountability and the natural resource 'curse': Implications for socio-economic growth of oil-rich developing countries. Resources Policy. 2019;61:128-40.
14. Hopper T. Neopatrimonialism, Good Governance, Corruption and Accounting in Africa: Idealism

- versusPragmatism. Journal of Accounting in Emerging Economies. 2017;7(2):225-48.
15. Ghanbari A. Economic Development and Human Development. Edition F, editor. Tehran: Challesh Publishing. (In Persian). 2012.
16. Razmi M.J, Sedighi S, S. R. Essential requirements of good governance for achieving human development. Journal of development economics and planning. FALL 2015-WINTER 2016;4(2):51-75.
17. Delgoashaei B, Tabibi S.J.A.D, P. P. Designing a human resource development model for the health sector of iran. Pajouhesh dar pezeszki. 2008;31(4):317-25.
18. Mahmoodi A, Arashpor A. Good Governance; the Mechanism for Creating Capacity for the Realization of Development. World Politics. 2018; 6(4): 213-36.
19. Khalkhali A Nasir Nateri J, Shakibaei Z, Solimanpoor J, S. K. Conceptualization of Good Governance in Iran's Public Education System by Phenomenological Approach. Journal of new approach in educational administration. 1399;11(41):191-208 (In persian).
20. Kazemi A, Hatami D, Tahmasebi G. Investigating the causal relationship between human development and good governance; an application of the causality panel method. journal of urban development studies. 1396;3:78-86 (In persian).
21. Pourhassan R, Salarzehi H, Roshan SA, yaghoubi NM , Dehghani D. Provide a four-tier model for feasibility and effective deployment of good governance in higher education. journal of researchcin educational systems.2020; 14(50)143-62.
22. Samati M, Ranjbar H, F. M. Analysis of the Impact of Good Governance Indices on Human Development Index Case Study: Southeast Asian Countries (ASEAN). Economic Growth and Development Research. 1390;4:183-223.
23. Sadeghian G S, Rasoli R, Tabarsa GH, Ghorbani A. Designing an Empowerment Model Based on Good Governance: A Qualitative Approach: journal of researchcin educational systems.2020; 14:37-52
24. Rudra P. Pradhan, G.S. S. Good Governance and Human Development: Evidence from Indian States. Journal of Social and Development Sciences. 2011;1(1):1-8.
25. Lopez C, Valle R, Herrero I. Contribution of core employees to orginational capabilities and effiiciency. Journal of Human Resource Management,. 2006;45(1):81-100.
26. Grindle MS. Good governance, RIP: A critique and an alternative. Governance. 2017;30(1):17-22.
27. Zhang Y, Li S. High-performance HRM and firm performance: The Mediating role of strategic

Implementation capacity. Management World. 2008; 4(1): 107-13.

28. Zabihi A, Nikpour V. The role of strategic management in improving the performance of human resources. 2nd National Conference of Approach to Accounting, Management & Economics; Islamic Azad University, Fooman and Shaft branch 2014.

29. Saltman RB, Durán A, Dubois HFW. Governing Public Hospitals, Reform strategies and the movement towards institutional autonomy, on behalf of the European Observatory on Health Systems and Policies, Observatory Studies Series No.25, Denmark. 2011.

30. Glarauss AL, Strutzel E. The discovery of grounded theory; strategies for qualitative research. Nursing Research. 1968;17(ser BG, St4):364.

31. Strauss A, Corbin JM. Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory. London, UK: Sage; 1998.

